

శ్రీ

అభినవనర్మతి.

యనునొక మాసపత్రిక.

అష్టావధాని, జానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రిచే

బ్రచురింపబడుచున్నది.

గుంటూరుజిల్లా, పల్నాడుతాలూకా, జానపాడు.

సంపు 3.] 1911 సం॥ మే నెల. [సంచిక 5.

విషయములు.

- 1 గ్రంథస్వీకారము.
- 2 అత్యుత్పతి నిమగ్నము—మంగళగిరి కృష్ణ ద్వైపాయనాచార్యులు.
- 3 కంసవధము—పత్రికాధిపతి.
- 4 చమత్కారమంజరి—సింహాద్రిజెంకటాచార్యులు.
- 5 పల్నాటి వీరభాగవతము—ముద్దినాథ వీరభద్రాచారి.
- 6 లక్ష్మీవిలాసము—రాయనము వెంకటాచారి.
- 7 చిత్తూరిజిల్లాతీర్థవిమర్శనము

చందా నిర్ణయము సంపత్కరమునకు.

ప్రధానపోషకులకు	రు 25-0-0	సహాయకులకు	రు 5-0-0
పోషకులకు	రు 10-0-0	చందాదారులకు	రు 2-0-0

భారతీవిలాస ముద్రాక్షరశాల, నర్సారావుపేట.

Printed at the Bharathi Vilasa Press,
Narasarowpet. And published at Janapadu
by the Editor Astavadhani
Janapati Pattabhirama Sastry.

1911

ఈ సమస్యరముచందా యిచ్చిన—

స హా యు లు

- 1 తంగెడ సరసింహారావుగారు, కరణం, మోర్జంపాడు.
- 2 పిరాట్ల సీతాకాంతంగారు, చింతపల్లి.
- 3 పిరాట్ల సత్యనారాయణగారు, చింతపల్లి.
- 4 కొవ్వరాజు గురుచంద్ర శేఖరరావుగారు, ఫారెస్టుగాడ్డు, మేల్లవాగు
- 5 కంచర్లలక్ష్మయ్యగారు, ఫారెస్టుగాడ్డు పాపయ్యపాలెం.
- 6 వుప్పలపాటి వెంకటసుబ్బయ్యగారు, కరణం వుప్పలపాడు

ఇప్పవలసినవారు—

- 7 సూరి దేవర సుబ్బనాయుడుగారు, తుమ్మపూడి.
- 8 తుమురుగోటి సరసింహారావుగారు, తిరుమలగిరి.
- 9 తడిసిన రామధర్మా రెడ్డి దేశముఖుగారు కొయ్యెడ.
- 10 కాకుమాను హనుమయ్యగారు నర్సారావుపేట.
- 11 రాజశేఖరుని లక్ష్మీనారాయణగారు, కరణం, చిట్టూరి
- 12 కోటాపిచ్చి రెడ్డిగారు, గ్రామమునపల్, దాచేపల్లి
- 13 గోపాలనిరామలింగయ్యగారు, ముప్పాళ్ల.
- 14 వెలుగురి పిచ్చయ్యగారు, పెదకొడమగుండ్ల
- 15 ఘడియారం వెంకట శివశాస్త్రిగారు, సంగంజాగడ్లమూడి
- 16 నూతంకీసరసింహ నాయుడుగారు విలేజిమునపల్, మండడం
- 17 బూదరాజు వెంకటసుబ్బయ్యగారు, కరణం, స్వర్ణ.
- 18 ఏలేశ్వరం వెంకటసుబ్బారావుగారు, నకిలు, సిద్దిపేట
- 19 కలవలపల్లెరంగయ్య శాస్త్రిగారు, భాస్కరరావుపల్లి, యేలూరు
- 20 మంచిశ్య నారాయణరావుగారు, కంభంపాడు.
- 21 గుత్తాల వెంకటరెడ్డి దేశముఖుగారు, గుండవరం.
- 22 గంభీరరావుదేశాయిగారు, లింగన్నపేట.
- 23 పైరు భాసింసాపామగారు ఫారెస్టుగాడ్డు, చింతపల్లి
- 24 గోరంట్ల పున్నయ్యగారు, వుప్పలపాడు
- 25 మెదకు శేషారావుదేశముఖుగారు, నల్లబల్లి.
- 26 చింతల చెర్వు గోవిందరెడ్డిగారు, గ్రామమునపల్, చండ్రాజుపాలెం

శ్రీమద్భగవద్గీతా ప్రథమోధ్యాయః
 ౨ ఏకాదశః పాదః
 శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదః
 శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదః
 శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదః

శ్రీమత్.

అభినవసర్వత్తి.

ఇది మానవుని కొకసారి ప్రచురింపబడును.

గ్రంథస్వీకారము

తిరువతివెంకటేశ్వరుని భారతనాటక
 పంచకమును శనిగ్రహమును నానారాజసందర్శనమును శతావధాన
 సారమును బాణిగ్రహమును దేవీభాగవతస్కంధ చతుష్టయమును
 బంధుశతావధానమును మాకార్యస్థానములంకరించి యపారానంద
 ముగ్ధులగుచున్న బహుమూల్యసాధ్యములగు నిన్నిగ్రంథములదయ
 సేసిన బ్రహ్మశ్రీ శతావధానములగు చెల్లపిళ్ళవెంకటాస్మృతవాని
 యాచార్యమువేదోపనిషత్సూక్తియు శ్రవణానందము వీరియాంధ్రకవన
 ముఖ్యబ్రహ్మసమరచింపబడినదంట వీరిగ్రంథమునురచించుట
 లో బుద్ధి నెంతవినియోగపఱచియుండినో యంతకినుమిక్కిలిగ దీనికే
 తన్నామనిరదేశములేయునట్లు వినియోగించియుండునని నాయాశయ
 ము అట్లుకానిచో విన్నిమాత్రమున బంధితలకును బామరులకును
 బాలురకును స్త్రీలకును వీరు వారననేల? యందఱికిని సమితానందము
 గలిగించునదియై యంతసార్థకనామముగానేరదు. శ్లో॥ వర్మయంశ్య
 సతోదోవాఞ్ఞాదయంతిసతోగుణాఅసూయాయాప్రభాసేనప్రా
 జ్ఞాఅపిమహాత్మసు॥ అనున్యాయమున నవనాగరికులు కొందఱు
 యాపరులై యిదియంతసితవాచకముగానుండలేదని యభిప్రాయ
 పడినబడుదురుగాక. ఇంతమాత్రమున సీగ్రంథముకుగాని గ్రంథ
 కర్తలకుగాని లోపమురాబోయి నిరంకుశమగు ననూప్రభావముం
 గాంచి యొర్చియుండుటయెంతకష్టము? అట్టిదోబహుగురికిని నచ్చి
 నను నచ్చకున్నను మొగముజట్టించుకొనుటకొందఱికిలక్షణమైయుం

దును. ఇతరుల ప్రభుజూచి యేమియుననక యుండిన లోకులుతమను
దెలివితక్కువవారనియనుకొనిపోదురనివారియాశయము మధ్యమధ్య
సందర్భానుసారముగ ననేకములుండినను రాజామంత్రిప్రగడభుజంగ
రావుగారి వారకాంతయందును వీరిశ్రవణానందమందును బానిగ్య
హీతయందును “వారకాంతాసాంగత్యముకూడదని,, పరిపోట్టు. ఎద్ది
యోక ధంబుందుపఱచి పణ్యాంగనాలోలురపాల్లు వర్ణింపబడియున్న
యవి అట్లయినదా! ముందాకార్యమునబ్రవర్తింపం బోవువారికి
భయముకలుగును. అంగనామణులకచుకుచవర్తనాదుల కవకాశ
మీక యంతయు నీతిమయముగానేయుండనలెనన్న లోకముననిన్ని
గ్రంథములే రచింపబడక పోవలసియుండె. ఉన్న నీతులన్నియు సెక
గ్రంథముననే చెప్పవచ్చును. ఓ యలంకారశాస్త్రమా! ఇప్పటికేమి
చొచ్చితివోచొచ్చితివిచాలుఁగానియింకమీఁదమాత్రము తెలుఁగుఁ
బాసలోనికడుగిడకు. ఈనీయత్కించిదావిర్భావమే నవనాగరికులు
భరింపలేక యున్నవారుకావునఁ దత్సంస్కృతముననేపడియుండు నిన్ను
జూచియానందపడువారేపడుదురు శ్రవణానందమందలి కొన్నిముఖ్య
ములగునీతులిందుఁ జూపఁబడుచున్నవి.

గీ॥ నిదురబోగొట్టుఁగ్రమముగానెత్తికొక్కుఁ,
గలుషతఘటించుఁగుండయుఁగఱయుఁదన
చేతికొనఁ గూర్చు నదిగానఁ జెప్పనగునె
వేశ్యకును నన్యమునకును భేద మిలను.

సీ॥ మాయమాటలకు నమ్మక మైనవ్యాభాస
తుల లేనిపచ్చిబూతులకు బుంగ
యనుచితవ్యాపారమునకుఁ బెట్టినజేరు
స్తుతిసారవాక్యసంతతికి నంది

పరమమోఖిప్రాయహరణమ్మునకు సద్ద
 మస్మతవాక్యముల కిమ్మై సకొంప
 తనయానువిరచితా వినయమ్ములకు ఛత్ర
 మఖిలదోషములకు నాలయబు

తే॥గీ॥ బెట్టుసరిమాటలకు నెల్లఁ బుట్టినిల్లు.
 నిఖిలధనసంతతులకు శనిగ్రహంబు
 నెనుకముందును దెలియని వెట్టివెట్టి,
 విటులపాలిటియమదూత వేశ్యమాత.

ఉ॥ జారసఖిన్ ధనంగనను జారునిఁ జోరునిఁ ద్రాగుఁబోతు నె
 వ్వారునుగీర్తి కాసపడువారలు కొంపకుఁ జేర్చరాదు త
 ద్ద్వారముఁ గార్యముండిననుదామునుద్రొక్కఁగ రాదునిక్కమీ
 తీరు పెఱుంగకున్నఁగొని తేనలెనే యపకీర్తి యేరికిఁ.

సీ॥ కొండమాచార్యుపుత్రుండు రామామణి నెనసి
 నిర్భాగ్యుడై చనఁగలేదొ
 నీలకంఠావధానికుమారుడలచంద్రముఖఁ గూడి
 మాన్యమమ్ముకొనలేదొ
 హనుమంతరావు చేకొనిదత్తుండునుందరినిఁ గూడి
 కొంపమ్ముకొనఁగ లేదొ
 అల్లకృష్ణయమంత్రి యనుజుండుమణిమాలతోఁ గూడి
 ముప్పి యెత్తుకొనలేదొ

తే॥గీ॥ వీరలొక లెక్కయే జమిందాదులెంద,
 తెందజప్పలపాలగు తెఱుంగఁబడను
 అమరుఁగాక హిరణ్యశృంగములుతనకు,
 వెలవెలఁదిపొందుపలుకప్టములకువిందు.

క॥ ధనకాంతామోహమ్ములు, జనులకు స్వాభావిక ములు జగమున నెవడి
ధనకాంతామోహమ్ముల, గనకుండు నె వాని శివునిగా నెన్నదగు

సీ॥ తల్లిదండ్రులు విన్నదప్పుగా గణియింతు

రత్తమామలు విన్న నాదరింప

యారి పెద్దలు విన్న గారవింపరుమాట విసఁ

దగువారును విసరు తనకుఁ

బ్రాణమిత్రులు గూడఁ బరిభవింపఁగఁజాతు

రాలుచుల్కునఁజేసి గాళుఁజేయుఁ

దననవుకరు గూడఁదన్ను సేళనఁ జేయు

నన్న నన్యులమాట లెన్న నేలు?

తే॥ గీ॥ ధనము చెమఁగీర్తి చెమఁదేహమునకు లేని

పోనిదురవస్థ గల్గును గానవిత్త

కాంతలచుగూడువారికొక్క యెడనై న

నగుపడదు సౌఖ్యము, విచారమడుగవలెనె?

తే॥ గీ॥ వన్నెచిన్నెలు గలగొల్లక న్నెముంత

సర్వజనులును దొక్కుబజారునంత

అందఱును నేగ నేమించినట్టిపుంత

నంతలకు వింతదొంతర పరికాంత

మ॥ మును లీలాశుక కాళిదాసక విరాణ్ముఖ్యుల్ ధవస్త్రీలతో
డను గీర్తింపఁచెదానవారలవత్తిప్తల్ పూయెనేయంచునీ
ననఁదప్పేజుమిఁనక్కయేడ! దివిజాభ్యుత్థాలయంబేడ! నొ
మనమా! వద్దిక నాదుమాట వినుమా! మర్యాదఁగా పాడుమా.

మ॥ జననం బుదినదాసికిన్ ఫలము సచ్చారిత్రుడై సర్వస
జ్జనులుం దన్నునుతింప ధర్మపరుడై సాక్షాత్పరబ్రహ్మముం
గననూహించుటకాక, కామియ యభోగ స్త్రీల భోగింపుటా?
మనమా! వద్దిక నాదుమాట వినుమా! మర్యాదఁగా పాడుమా.

శశి—అవి యెట్లుకుదురునో! యివియు నటులే కుదురును, దైవములు జీవేశ్వరు లా క్కరనుట కొప్పుకొందురా యేమి పాపము ఇట్టివినికి మధుసూదనాచార్యులు పరమేశ్వర్యపానకుం డని చెప్పినయెడ శంక కవకాశ మెట్లు వచ్చిననో! దా నికేమి వేపకాయయెందును గాంగూడదు, హరిమందెందుకుధరింపఁగూడదు!

ప్రకా—పశ్యమహావీతివా! మొదట నది దొరకి నచోటు గోలకొండగను లనియిం గ్గిప్పున వ్రాయఁ బడి యున్నదికదా! గోలకొండ చముద్రతీరముననే యున్న దా! (స్మృతినభినయించి) అవును! అచట హుసేనుసాగరమున్నది మఱచి పోయి నాను సరే ఇంక నావశ్రము మొదట వేపకాయంతయుండుటయుఁ బిదప దానిముక్కలలో నొకదానిని శ్రీయశ్వర్థుచక్రవర్తి గారు భరించుటయుఁ దేవతలెనుభరించుట కేమియొక్కడనోయగుఁ గాక, శ్రీవారు భరించునప్పటి కది కందిగింజంత యుండునో! పెసరిగింజంతయుండునో! చెప్ప లేదు. జ్ఞానోక్తిహి నూరువశ్రమునకువచ్చిన దుగవల్ల! ఇది పేరు మున్ను నాడివిన 'చెలుగువంటికివ మే కాం బోలును.

శశి—నీవు శివస్వరూపమునుజేసి కొన్నావు. నింబ మందేనిమృతాయ, ఆవశ్రము కోడి గ్రుడ్డంత యుండు నని కొండలు వ్రాసి యున్నారు. పేరు దానిం బట్టి చెప్పి యున్నాగు. నింబశబ్దమునుండియే నిమ్మ పుట్టిననని కపులయాశయము అంబ నుండి యమ్మపుట్టలేదా! లేనిపోని యాక్షేపాలు నూని వినుము.

విదూ—(పటాక్షేపమునఁ బ్రవేశించి) హి, హి, హి. హి ఇదియేనా! మీపాండిత్య ము వార్తాపత్రికలకు భాషాజ్ఞాన మింతకన్న నుండదు నిమ్మఅనునది తద్భవము కాదు దేశ్యము. తెలిసినదా! వారు చెప్పినది సరిగానే యున్నది. కావలసిన నో నేను బ్రహ్మోగము లీయఁ గలను. వినుండు.

సీ॥ కోహి నూర్వజంబు గురివెందఘానంత మేరుపర్వతము మామిదైయంత తోయగ్ధి పొరుగింటితూముకాలువయంత కంజబూండ్లం బావగింజయంత చంద్రబింబంబువిశ్వస్తాశీచం బంత రవిబింబ మొకసానరాయియంత ఆకాశమంతయు నాకాలిముల్లంత లోకము లెల్లమాలొగిలంత

తే॥గీ॥ ఏన్ను దోముతి వారుకం బీడగయంత

యెద్దు పేనంత యారంత పెద్దమెకము
అది తేష్టుండు బల్లితోకంత యాది
కూర్మరాజులు నాకొనఁగోటియంత॥

విన్నారా! ఇంకను వారు మంచినీళ్ళరులు గనుక వేపకాయంత అని యె
నఁ జెప్పివారు ఇది తుద కిప్పుడు శకలశకలములై యావగింజకన్నను దక్కువ
స్థితిలో నున్నదని నేను ఋజువు చేయగలను అంతర్నాటక మని చెప్పి మీ ర
ప్రవధాన విమర్శనము మొదలు పెట్టి మిమ్ము నీశతావధానవిమర్శనములోని
కెవరురమ్మన్నారు వలసినచోఁ దక్కిన దాద్యైపాయనాచార్యులు గారే వ్రా
సి కొంటారు ఎదండి ఇందులో నిదే తీసి యేదేని భరతవాక్యముగాఁ జదువం
డి అపుస్తక మీలా గిప్పుండి నేనే మెదికి యిస్తాము (పుచ్చుకొని) ఇదుగో
ఈపద్యము చదువండి అనుకూలముగానే యున్నది.

శశి—(20 వ పుటలో)

91 శ్రీరామపట్టాభిషేకము.

తే॥గీ॥ భరతుఁ డొకవంక ఛత్రముఁ బట్టుచుండ
లక్ష్మణుఁడు చెంత నిల్వ నలక్షణముగ
నీత యంకంబుపైఁ గడుఁ జెన్ను మగుల
రామపట్టాభిషేకంబు రమ్య మయ్యె॥

విదూ—ప్రకాశికా! నీవొకటి చదువుము.

ప్రకా—శ్రీవారికిఁ బుత్రుఁడుద యింప దేవుఁ డ్రాక్షించుట.

కం॥ “వందసము సేయుదముహరి
కందఱమును బీఠికాపురాధీశునకు
నందనుఁ డొకఁ డుదయింప న
మందానంద మ్మొకండు మన కుదయింప॥”

విదూ - పద్య మనుకూలముగానే యున్నది. అయినను నిది యించుక మార్చి యాశీ ర్వదంతముగాక.

కం॥ నందనులును నందినులు న | మందానందమ్ము గూర్చు మహిపతి సామ్రా
జ్యేందీరకుఁ బ్రియుండై నిష్పందయశము నూర్చరాజుజనమః గాంచుఁ

(అందఱును నిష్క్రమింతురు)

అంతర్నాటకము సమాప్తము.

ఇంకఁ బ్రకృత మనుసరింపుదము తుట్టతుదను జూపినపద్యములు తప్ప నీరెండు శతావధానములును జూచిన వీరై నపద్యములున్నట్లు తోచదు.

65 కలికాలము.

కం॥ “సుతుఁడుఁ దండ్రిని జెనకుఁ

సతియుఁ దెగ నాడు మగని సత్సభలందుఁ

మతి లేనివారు తమసం

గతిఁ బ్రకటింపంగ నెంత్రు కలికాలమునఁ॥

(17-వ పుట.)

పైపద్యము ధారాశుద్ధి గల్గి యున్నది కాని వ్యాప్తిమాత్రము కుదురుట ర్థుటను సత్సభలలో నే కదా! యెవరేని దమసంగతిని ప్రకటించుకొనవలెను అట్టివారిని మతి లేనివారని దూషింప మొదలిడి రెండులకో! కాకవ్యాసము వలె నిది కూడఁ దమమీదికి వచ్చుచున్నదే! పైపెచ్చు తుట్టతుడిసంగతి కలికాలలక్షణ మనుటకుఁ దగదు. కావున “మతి లేనిశిష్యులు కృతఘ్నతకుఁ వెనుదీయ రకట! కలికాలమునఁ” అని సవరించుకొనుట యుక్తము ఇందులకు “నశిష్యగురుసంస్థితిః అనివిష్ణుపురాణవచన మాధారము కాంగలదు ఇంక నిందు వీరు వృత్తములు చెప్పక తప్పినది కా దనువిషయ ముదాహరింపఁ బడుఁగాక

95 తెల్వి లేనినీచుని కై శ్వర్వము గల్గిన వాని నడవడి యెట్లుండును.

కలిరాజవిరాజితము.

ఘనులను నీచులఁగాఁ గను నీచులఁ గాంచుఁగడు

గడు గణ్యులుగఁ,

మనమునఁ గోపము మానుగఁ బెంచును మాను లన

స్థానమైత్రిని వి,

జనులను దూఱును జాలఁగఁ గేరును నజ్ఞునంతతి

సంతతముఁ,

విను సిరి నీచుని వేడ్క నదింబిర విశ్వమునఁ

బృథిరమణి.

ఇందు గలపద్యములన్నిటిలో ప్రశ్నమును సత్తరమును వృత్తిమును గూడఁ జక్కఁగాఁ గుదిగనదిదియే సిరికి వేసినా స్త్రీచరణోపసర్గణ మపా మేత త్కించాచార్య కం, అని మురారిమహాకవి చెప్పినట్లు నీచోపసర్వణము సహజగుణము అట్టిచో నతనికి నెవరు ఘనులో! యెవరు నీచులో! తెలియదు పైఁగా శ్వర్వమును దెలిసినట్లు నటించు ను జ్ఞానులను దూఱును ననునంశము లన్నియును స్వభావోన్ములు ఇందు విజ్ఞములుఅన్న ది గూఢపథముగా నున్నది కాని యాశుచనుటచే నదియును గౌరవాపాదకమే యని మాయభిప్రాయము, నన్నయభట్టునులేమునుబట్టి యొకవిశ్రమముమాత్ర మున్నట్ జాలు నని కనుపట్టుచుండెనను నవధానములో ఏ రోలోపఁగూడఁ ద్రొక్క నంగుల కెంతయు సంతసింపఁ బలసి యున్నది. ఇట్టి దిశకొకటి మాపున మన్న నిందు గడు మృగ్యము, ఇంక 25 వ పుటలోని రెండవపీఠిక విమర్శించుటచును. కవితావిమర్శనమును గూర్చినఖండనమునఁ బీఠిక వ్రాసినపిదపఁగాని విమర్శనయుక్తము గా దని వ్రాసినవ్రాత గ్రంథకర్తలు జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చుకొందురుగాక. ప్రతిమనుజుఁడును గవిత్వ మేనిఁ జెప్పునుగాని పీఠిక వ్రాయు నేరఁడు. ఇందున్నయంశములలో 100టికి 99 ది యనవసరమును నప్రస్తుతప్రశంసలునై యున్నవి. ఈయప్రస్తుతప్రశంస యుండఁగా మీరు మరల నప్రస్తుతప్రశంస వ్రాసినట్లు పత్రికలలోఁజదివి యీపునరుక్తి యెందులకని యోజించుచుంటిని. ప్రకృత పీఠికయందు శ్రీద్వివేకులరామకృష్ణకవిగారు తల్లిదండ్రులు

పూజోచితోపకరణములు గలవాడై యతితీవ్రముగఁ జలించెడి యంతఃకరణ
చే లేచెబోయినవాడయ్యు నేవార్ధమరుదెంచి సమీపమున వసించెడి రాజ
లోకముచే బట్టభద్రునకిది పనికిరాదని బోధించి నిరోధింపఁబడిన వానివలె
నున్నవాఁడు. (చక్కఁగాఁజూపించి)

చం॥ ఇతఁ డుదయాద్రిశృంగమున నెక్కిచెలంగెడి సూర్యుడట్టు లు
న్నతమగుభద్రపీఠివయినం గడుమీరుచునున్నవాఁడు తా
క్షితిభృదమాత్యవర్గములఁజెంతకు జేరఁగనీ కదల్చుచుకా
గృతకలధౌత వేరేడగుకృష్ణుడు ముందటనిల్వ న్నముండై॥ 14

కాపున సమీపమునకుఁ బోవుదము.

కృ— మహారాజా! ఈదేవకీవసుదేవులు మీకునమస్కరించుచున్నవారు.

ఉగ్ర—ఆ! ఏమీ దేవకీవసుదేవులా? దైవవళమున జీవలోకముం బ్రవేశించితి. (ఇ
ట్లువేగముగా సమీపించి కాఁగలింగివొని కన్నీళ్ళతో) అయ్యయో!

సీ॥ తనివియయ్యెడులాగుకనులఁజూతమటన్నఁ గన్నీరుకాల్వలై కాఱసాగ
బాగుగావాకై త్రిభాషితమనుకొన్న గడ్డదస్థరి మొండు ఘటనపడియె
గరయుగంబునసాచికాఁగిలింతమటన్నఁ బాడుపంపముగూడఁ దోడుపడియె
మనసుదీఱఁగ లెస్సమనన సీయఁచునున్న శోకభారమువీడి పోకపోయె

గష్టములుదీటి యెటో బహుకాలమునకుఁ
గలిసినటువంటిమిమునొక్కగడియయేని
సరిగసంభావనము నేయఁజూలనైతి
నేమిచేయుదు హా! యింక నెందుఁజొన్న॥ 15

దేవకి—దైవాధీనమగు సాధారణ విషయమునఁగూడ నాత్మను విషాదపెట్టందగదు.
(ఇట్లన్యోన్యము కన్నీళ్లుగుడిచికొందురు.)

ఉగ్ర—ఇక్కడఁగూర్చుండుము (అని తనయర్ధాసనమునకు లాగును.)

దేవకి—మాబోఁటు లిట్టియాసనమునఁ గూర్చుండరాదు.

ఉగ్ర—(నవ్వి) ఓహో! ఇటువంటికార్యమున నియోగింపబడిన రామకృష్ణులచే బంధుజనాదరమునకు బాహ్యుడగాఁ జేయఁబడితిని. (ఇట్లు స్వసమీపస్థులగు నాసనమునఁ గూర్చుండఁ బెట్టును.)

దేవకి—మహారాజా! ఇప్పటికిని మీరూ బంధుత్వము ననుసరించి యుండెడిచో రామకృష్ణులు కృతాపరాధులు కొంటెపిల్లలే యగుదురుగాక. ఐనను భక్తులనియో యనురక్తులనియో యనుచరులనియో బంధువులనియో మీచే శత్రువులవలని భయములేకుండఁ గాపాడఁబడవలె.

ఉగ్ర—కాపాడఁబడవలెనని యేలయనియెదవు.

సీ॥ త్రిభువనగురుఁడునాఁ దేజరిల్లుచుఁజాల సకలప్రపంచంబు సాకు నెవఁడు
సర్వభూతములందు సంపూర్ణుడై యుండి యెల్లశక్తులుగల్గియెసగు నెవఁడు
సాక్షాత్పరానంద సంహృదమై లలి సర్వ సాక్షిగాఁ జెలఁగు నెవఁడు
పరమపూరుషుడయ్యు ధర్మోత్తలంబున లీలార్చకుండోచు గ్రాలు నెవఁడు
క్షేత్రకోశాద్యపేతుడై లీల జగము । లాత్మకుక్షిని భరియించియలరు నెవఁడు
అట్టివాచామగోచరుడైననును । శత్రువులనుండిరక్షింప శక్తుండెనఁడు॥ 16

ఇదియునుంగాక.

మందాకాంత॥ ఏతత్ప్రజ్ఞానిధి ఫణులతో నిందిజాలజ్ఞుడెట్టుల్
సీతీంద్రిణిచెడిని దనచేఁబెంపఁగాఁబడ్డమాతో
సీతీ జూచుం బరు గురువుఁగానీచుగాఁదన్నుఁజెచ్చు
“భ్రాతృ మాతృ సఖులనిసదా భ్రాతుడుంబోలెనుండుకొ. 17

దేవకి—దేవా! తనుప్రేమాతిశయమిట్లనిపించును.

సీ॥ జడుఁడీతడనుచునుజిడిముడిపడిచాలఁ జాలకన గామదింజూవినాఁడె
కుటిలుఁడీతడటంచుమటమటలాడుచుం గ్రూరభావంబునఁగోపపడెనె
గోపకరుండంచుదూరంబున నెయించి చెంతకురాకుండఁజేసినాఁడె
శ్రీ జాంగుండితడన్న చెడుతలంపున నేని నెడదలొననసవ్యాపడినవాఁడె

నూతులగాంధర్వరీతిష్ఠితలు గాంచి డంబుగా ఘనకంచకంబు లొనఁగి
యభిలజనులు సుఖభవయనుచు బొగడదానపాండిత్యమహిమలఁ దనరె నవును
నిజయశశ్రుంజమయశంఖనికవణాంచ! దంబరాంబరుడైన పీతాంబరుఁడు. 126.

వ. ఇట్లు చరలవై భవంబులఁ గల్యాణ మవధరించి హరిసుఖంబున్న సమయంబున 126.

క. ఇంక ఘనకూపవిరతులు| కొంక సరోజాకరములు కుంభిని నదులఁక
డొంకఁ బయోనిధు లెంతయు! ఇంక నిదాఖంబు వచ్చె సరభసవృత్తికా. 127.

సీ. హరియైన పడదాకి యట్టిట్టుగాఁడె తా శీల నంబుధిఁ బవ్వళింపఁ జేసి
శివుడైన దూపిలి చిక్కఁడె జాహ్నువి నెలమితో శిగసావహింపఁజేసి
ధాతయైనను బెట్టు దగచేత నొగలఁడె తమ్మిలో నిమ్మగా దాఁగఁజేసి
యింద్రుడైనను జాల నెదయెంచె చెదరఁడే కోడెమబ్బుల నెక్కియాడఁజేసి
యనంగవేదవియుండె జుడాంకురిణి | దళదిలాచక్రరేఖాశతప్రసక్త
రక్తసిక్తాంత ధీశ్వరుడైన త్నాభోగనిర్భూతపాతాళభోగి యగుచు. 128

చ. వనరుచు దప్పి నొప్పచెడి వాత నొకింతయు మాటలేమిచే
ననిలఁ డనంగ నొప్పె వ్యజనాంతనిశాంతనితాంతవాసియై
జనఘనఘర్మనిర్మలతుషారకణంబులు గ్రోలి గాలితా
ననయముఁ బొందె గంధవహుఁ డన్న సమాఖ్య మదిన్మదించుటన్. 129

వ. అష్టదు. 130

సీ. ఘనములై రుచిఘనఘనములై శుకపికావనములౌ సుద్యావనములందు
తరములై పరిమళోత్తరములై యానందకరములౌ నంబుజాకరములందు
పలములై మణులౌపలములై గ్రహలతాంచలములౌ కేళికాచలములందు
ధనములై మదనబోధనములై యతివినుతనములౌ మణిని కేతనములందు
నగ్గలపుసిగ్గు లడఁగంగ ననఁగి పెనఁగి గొనబుజంకులు దేరంగఁ గూడియాడి
మద్రజకు నొయ్యదన మేను మరపిశౌరియలరువిలుకానిక్రీడలనలరుచుండె 131

మ. మురజిన్బక్తిగిరింద్రనిర్మథితసంపూర్ణాత్మ మేధానుధా
సరిదీపో దితభాష్యకల్పజయశఃకైమాంబరాళినిరం

తరగుప్తావిరతోత్తరీయసునముద్రదావిడీన్దితా
తురపాంచాలసుతావనప్రవణ గోధుక్సార్వభౌమోపమా.

132

గద్య. ఇది శ్రీమద్రామానుజ భాగి నేయకుల సార్వభౌమశ్రీమన్నల్లనా
చార్యవర్య పరిచర్యాధుర్యచన్న కేశవార్యపుత్రతిరుమలాచార్య
పాత్రగౌతమగోత్రసింహాద్రి వేంకటనామ థే
యప్రణీతంబైన లక్షణావివాహంబను
చమత్కరమంజరికిఁ
గోరకాయితం బ
గుత్పతీయాశ్వా
సము.

స ం పూ ర్ణ ము.

అ॥ వానలేగి మచటివర్తవల్గమంగొని మదిచలకి రాత్రినిచురగావి
నేటికి ప్రాంతకట్టి పెనవి శీలబి కాదిత్రపాశమునను జేసుకొనిరి. 151

కం॥ చేదుకొనిచిన్నకోమరులనాగుకొని తనాజ్ఞల బేటియందున కా
పాకాదునునించి ముఖాస్థితిఁగా మించి దాని మాఘగాములు పెంచుచు 152

కం॥ శీలబి చిన్నికోమరులఁబాలింపుచు నతరులేకింగనతికింజెప్పక
బోలుదుగని హోలికనిడి హీలాగతి నాయుండున్న మొహనిచే వెనక 153

తే॥ ఇచటనాయకురాలు మక్కిశునాజ్ఞభటులనే బేట యడవికిఁబంచినహిన్ని
శిఖిలలోనుంచి దిసి యుంచిచిత్తశుద్ధివొంది నిద్రించ నారాత్రి ముదిరమున 154

కం॥ అచ్చట బ్రవక్కినాయుండుపచ్చిన యాన్యపనుమారమగులంగనియొ
కుచ్చిపుచ్చునను నీసన । యచ్చివడటాలలేలతప్ప నహిభయమునుచుక 155

కం॥ నచ్చులపల్కుకోలో । నచ్చిఱుతనుమారకులు బ్రయంబుననిడి లో
హెచ్చినకరుణాద్వైత । దచ్చంగరిజాలపులికి దృఢధన్యమునక 156

మ॥ ఇల్లన్నగరంబుఁజేసినచ్చి బుధుమిత్రకత్రాగులతోడ నిష్కర్షణులు భజియించి
సాయంకాలంబున 157

కం॥ వలసినకుహ్మజనంబుల । బిలిపించి పనున్దమధుజ్ఞంబులు దక
గొలుగుఁగొనిన తత్త్వధం । గలయంగమగొని నితొంతకార్య మునక 158

అ॥ బంధుమిత్రులార! బలవద్విరోధంబు । నలగునేను నెట్టివారికైన
బాలరనువధింపం బంపెనీభూపాలుం । డింక నెననిబిదుకనిచ్చు నెట్లు 159

కం॥ అరగడియలోనబాలర । పరిమరినమయింపఁజూడె నవనీశ్వరుం డ
క్కరమాలినట్టితిమని । మఱిగొలుచుటంపెంగిడు మనలకుఁగలదే 160

అ॥ పాముచేరియున్న భననాంతరంబున । గాపురంబునేయఁ గానియట్లు
ప్రూరుఁడేబిడిం గొనకొనివసేయింపం । గూడదిక నెట్టిమాళ్ళకైన 161

కం॥ కుజనన్నేహముకన్నను । నుజనవిరోధంబుమేలు శుద్ధాత్ముల కే
నిజమాడి తింక మీమీ । ప్రజలలోచించిచూచి పలుకంగవలయున్ 162

తే॥ బాలమద్రేవులను భూమిపాలనుతుల । జేరినచివుండైనై కొల్వొసేయువాడ
నధరాజ్యంబునకు బట్టమమరంగట్టి । పురమమర్చెద వారు కాపురమునేయ 163

ఉ॥ అచ్చుగనిశ్చయించితి బ్రయాణముఁజేసెదరేపె నాయుండన్
మచ్చికగల్గినట్టిదృఢమానసులెవ్వరైన సమృతిన్
వచ్చెదమన్న దోడ్కొనిచనంగలవాడ వతిక్రమించి మే
మిచ్చటనేవసించెద మఖీకునిచంగటనన్నవారి బో
నిచ్చెద బోయివచ్చెద నిదేశలవన్న దదాజ్ఞ నందఱున్ 164

ఉ॥ అచ్చపుభక్తిమొక్కి వినయంబునజేతులుమోడ్చి జేవ! మీ
మచ్చికబాసి మే మితరమానవునొక్కనిగొల్వనేర్తుమే!
వచ్చెద మిట్లు మీచరణవారిజముల్ మదినుంచుమమ్ము గా
ర్చిచ్చుజొరంగబంపు మెడనేయకనొచ్చెద మాలకింపుమా 165

తే॥ నిన్నుఁబాసియున్ననిముష మొక్కయుగంబు । నీవులేనివీడు నెఱయఁబాడు
నీవునిలువ నిల్లు నిండానిశోభిల్లు । నిన్నుఁగొల్వవలదమన్నఫలము 166

ప॥ అనినిశ్చయించి 167

కం॥ సామజవరదుఁడు నాయుండే మనకునిజుబటంచు నేకోనశత
గ్రామములవారు తనతమ్యధామంబులువిడిచి వీర ధైర్యంబులతోన్ 168

ప॥ ఇట్లు ప్రయాణోన్ముఖులై యారాత్రి మందిరంబులంగలసకలపదార్థంబు సమర్పించి
కొని మఱునాడు ప్రాతఃకాలంబున. 169

సీ॥ వరశతాంగంబుల వామీచయంబుల వాహరలను బలీవర్దములను
ఘనతరోష్ఠ్రంబుల గంభాణతేతులను జలవల్ల కావల్ల దలముడియల
తైరాష్టలనిగసంచారభాండంబుల గలధౌతసౌవర్ణ కాంస్యకాచ
శుద్ధారకూటప్రసిద్ధిపై త్తలికాది భాజనంబులు పాపపాత్రికలును
శాలిండులమద్ద మాపతిలమనుత । తువరకోద్రవచణ గోధూమతైల

ఘృతపయోదిఫిగుడముఖ్య విరతవస్తు । భారములుపూన్చి ఎలసతోడై నమైరి. 170

సీ॥ దర్శననాంతరస్థగితలీయీభర్త తత్వశాస్త్రార్థ పు స్తకచయములు
చాపబాణకృపాణ చర్యకుంతప్రాస తోమరముద్గర స్తోమములును
బ్రహ్మరాంచితలులా ప్రస్థమానద్రోణ చిర్యకుంభాదిక సంచయములు
దాత్రితోత్రేషా ఖనితీకోద్దాల లాంగలఖాదపుంగవ గానతతులు
క్రామ్యణక్షత్రవైశ్య కూద్రప్రధాన । కులకా రేకోనశతపురంబులజనములు
తలచ డెబ్బదిరెండుగోత్రములవారు । తమ కులోచిత వస్తుభారములుపూని. 171

కం॥ నాయునిని దేశమాత్మల । బాంకనమ్యక్ష్మయాణపథతి సంతో
సాయతనూనసముల వ । శ్లేయని నడిచి రొక పెండిలికి నేగుగతిక, 172

సీ॥ వేణుపృష్ఠాది నిర్మాణపాత్రంబులు కూర్పంబు లాలయశోభనికలు
గొడుగులు కంబళుల్ గోమహిష్యాదులు బాలెంతలును బసేబాణికలును
గోకండ్లు గోళ్లు నుల్లాక లుల్లభములు పీటలు పేటికల్ పీతములును
ఘటకరావకదార్వికలును ఖడ్గంబులు జలకుండికలు వల్కలచయంబు
లరదములఁబెట్టి సౌరభయములగట్టి । తోలిరొకకొండ తెనుముల దున్నలనుమా
నూయిగుంపుల నలవార్చి మహితవస్తు. విరతి గోనియలనుబట్టి వెడలిరపుడు. 173

ప॥ ఇట్లుచని యెడనెడ బాలవృక్షజనంబుల దిగఁబడకుండ నడిపించికోసుచు బాసాణ
కంటకాదు లన్వేషింపుచు మూర్ఘాయాసంబునం దూపటిలిన డింభకాదుల కర
ణ్యంబున శరణ్యంబు నాయుండే యని పానీయంబులు వెదకుచు జలప్రవాహ
తీరంబుల నాకొన్నపిన్న పాపలకుఁ జన్దియన్నంబులిగుచు వృక్షచ్ఛాయలం బవళి
పుచు దోరంపు టీరంబులందూరి సారంబగుపూరి తురగగోమహిష్యాదులందెచ్చు
చుం జనిచని. 174

ఉ॥ అంబరమధ్యభాగమున నేనర్కుడు పావక శేత్రీమాటః గా
నంబడెఁ దీక్షణాతపమున నృన॥ కంచు నెఱుంగఁదెన్ను చుం
దంబున నాయుం డయ్యెడ జనంబులనందఱడించి దివ్యతో
యంబులనొప్పియున్నవిమలావగఁజూచి ముదం బెలర్పగఁ 175

సీ॥ శ్రీగిరినాథ పాదాగతాతల మరుద్వాహినీకల్ప పావనతరంగ

తీరభూతల సమాధిస్థితోత్తమ జటాధరనిత్యకృత్య పూతప్రవాహా
ఘనఫణాధర నిమ్న గాదర్యనోద్ధిప్త వర్ణితరశ తివ్రీపిచార
కలికల్పమానత గాఢాంధకార విన్యస్తనిర్వాత దీపాంకురంబు
గతనిరాతంక సతతసంగత వృషాంక, ధౌతభవపంక శుభగరుత్మద్విటంక
శిసిరతోయాంక ధవళనిర్జితమృగాంక, సంహతకళంక మల్లెలచంద్రీవంక.

176

కం॥ ఈచంద్రీవంకజలముల, శ్రీచంద్రీకిరీటుండున్న శిఖరిశిఖర మీ
లోచనముల కానందద, మై చెలువొందె నిద్రజూడుం డందలువేడ్క.

177

మ॥ అని నాయుండు మహిజనంబులకు, నేత్రానందముల్లాగఁ ద
ద్భవధాతీధరకూట మజ్జలములని గాన్పింప సంహోష భా
జనతై సద్విజకోటిమన్నగమనీమావంతు లానాయునిం
గని ఏవిశ్వంధరమూర్తిఁ నీవిచట వేడ్కంబ్రోలుం గానింపుమి.

178

తే॥ పాలమాచాపురంబు మీపోలుమున్ను, పూని తత్ప్రతినిధియైనపురమునేయు
చంద్రభా గాసమీప రసాస్థలమునఁ, జెన్నరోయుండు మనలరక్షించుచుండ,

179

మ॥ అనివిపోత్తములాడుపల్కులకు బ్రహ్మనాయుం డహస్తోమహా
జనముల్ దాను నసించి కంటకమహిజంబుల్ వెసంగూర్చి చ
య్యనఁ బాపాణతతుల్ పగుల్పుపని నేయంబంచె భృత్యాళి న
వ్వనిశోధించి నిమేషమాత్రీమున దుర్వారప్రియత్నంబునఁ.

180

కం॥ ఆదొరఁజెల్పినపినిభటు, లాదరమునఁ దృణలతాదు లడఁగఁగ నాద
ర్యోదర మేదురముగ ధర, చీదరదొలఁగించి రేకచి త్తంబులతో.

181

ఆ॥ పటకుటిరములును బందిశృ తైరపాక, లాకుచవృరములు నమరఁగట్టి
విధునివాకరాది వీధులుగల్పించి, వలసడించిరపుడు వలయు నెడల.

182

వ॥ తత్ప్రమయంబున.

183

కం॥ ఆనూర్యసోమవీధుల, లో సాటింపంగఁబంచె లోకమెఱుంగ నా
వాసవనిభండగనాయుం, డోసరిలకతమ్మటముల నురువాద్యములఁ.

184

తే॥ “వినుందుబయలార! యీరాజవీధులందుఁ | జెన్నయందుమనకుఁ బ్రసన్నదృష్టిఁ
గనవచ్చుంబుఁగుతముంచు గానయారు | తమతమనివాసిములబడ్డగవముఁగొనును.

క॥ తూర్ణముగరాజవీధి ను | నర్జునులురాకివోసి వసుధేశుల నీ
నిర్జయముఁ దలవలయును | బూర్ణము గానననుచు సాటిపోయిరినుభటుల్. 186

క॥ సాటించిననిజనములు, పాటింపఁగవలయుననుచుఁ బరితోషమునకొ
గూటనువల్ల భుజియించిరి, నాటినిశార్థమున బ్రహ్మనాయకునిరుణకొ, 187

క॥ మొగుఁగులు నులుములు మెలుపులు, నిగమగు పెనుగాడ్పులేక హిమధావరుచుల్
నెగడఁగఁ గనకాసాంద్ర, బగలేతమైకుటేని జనములందలు చూడకొ. 188

క॥ సుర బాబ్రహ్మనాయని, సరసంబునకలికుఱయు సంతానమనో
వారపుష్పవృష్టియందఁ గా, గుటీ సెం గాంచము జనులకోర్కొందీక్షకొ. 189

క॥ ధరణి నిండబడ్డతపనీయనిష్కముల్, గలయందోసి శైలి గాదియలను
భటులురాజవీధి భద్రజాలంబెల్ల, రాశిజేసి గొధరాతలమున. 190

క॥ ఆయర్థమగన్బ్రహ్మ, నాయుండుసభికులనుజూచి “చరసఖునకు సెం
హయంబుగాఁగ నుందిర, మాయలింగత్వింపవలయు” ననివేగమునకొ. 191

తే॥ ధరణివిభులను దివ్యసౌధములుదీర్చి, “పనఁపడినమస్తజనములు! భవనయత్న
ములకుఁబాల్పడవలయు నీముఖ్యవార్త, లాచరింపు”డటన్న నామోచమెనఁగ 192

నీ॥ పాశారములు ముఖ్యభద్రమంటపములు ద్వారబంధంబులు తోరణములు
గర్భగేహంబులు కలితాంతరాకిల్ గుట్టిమంబులు బృహద్గోపురములు
విలభులు వేదిల్ వాలేయనంబులు తల్పలు తోరణస్తంభసమితి
ద్వజము లుపద్వారతంబు విశాలసోపానంబులును సాలభంజికలును
సచచలూదోలికాధిపతివాచగములు, వరిగరుశ్శయ్యూరాదివాహనములు
శేషశయనీయ మంగభిషేకీర్థ, పాత్రికలు హేమరత్నకల్పవల నెనఁగ. 193

క॥ రచియించి విమలమరకత, నిచయంబులఁ బారుహూతనీలాదిమణి
ప్రచలితతోరణపంక్తుల, రుచిదీపలంగప్పఁ జిత్రగూఢబేసఁగకొ. 194

తే॥ పాంచరాత్రాగమోష్ఠసంబంధవేద, మంత్రములతోడఁ బంచాహ్వాతంత్రవిధుల
సలిపినాయుఁడు చెన్నకేశవుని సుప్ర, తిష్ఠజేయుచె సర్వముత్విజులు మెచ్చు.

మ॥ సరసంబాస్వంగసర్వయాజ్ఞీకుల నిష్టాపూర్తిఁబూజించి భూ
సురసంతర్పణలాచరించి పరమేశుఁడవేద్యసేవించి య
ధ్వరసంహారుని వీరభద్రుని నితాంతసీరిక దత్తన్నీశుఁ
గరమొప్పాగఁ బ్రతిష్ఠజేసె శుభలగ్నంబెంచి శైవక్రియకా. 196

క॥ తదనంతరంబ భూపతి, సవనంబులునున్న గాఁగ జనములు హర్షం
బాదవఁగఁగట్టిరి పురమ, భువనయంబునుసొంపఁగా యనోచితసరణికా. 197

సీ॥ రత్నసౌధంబులు రాజమార్గంబులు తపనీయకుడ్యసంతానములును
మరకతస్తంభముల్ మాణిక్యజాలముల్ హరినీలరచితముక్తానుజములు
వజ్రగుట్టెమబహిర్భూరదేశంబులు వినుగినుచిత్రిత వేదికలును
వైదూర్యనిర్మితవలభివరంపరల్ గోమేధిశస్వర్ణగోపురములు
రుచిరశశికాంతమండితా గోహణములు, హాటకానుతచిత్రకవాటములును
గలిగివిలసిల్లె బహుశిల్పకౌశలమున శ్రీపురంధ్రీ ముకురము మాచెల్లపురము. 198

క॥ పురమునఁగనకాసారము, గుడిసినకాలమున వేడికొని యింటింటిక
దొరికినధనమునఁ గన్నమ, పరితోషమెల్వఁగఁజ్ఞై భవనము పెలుచకా. 199

తే॥ రమణ మాచెల్ల సవిధ భరాలమున, లాఠియ్యతిపెయఁగొట్టాలమెట్ట
నూనికట్టిన కన్నమనీని హేమ, ధామ మెన్నంగ నది ప్రోలేమిచెన్న. 200

క॥ ఈనగిదిబ్రహ్మనాయం, డాపురమునఁడాను డగ్ధరాధిపమాను
కాపురముసేయ నదియల, కాపురమైయొప్పె నెల్లకాలము సిరులకా. 201

తే॥ బాలమచ్చేవులను జనపాలనుతుల, కర్ధరాశ్రయినిభజించి యర్ధరీతి
సచివుండై బ్రహ్మనాయుఁ డిచ్చాచిహార, లీల ధాతీతలంబుఁ బాలింపుచుండె

క॥ కోడండుకొడుగులును గొని, యాడఁగ శీలాంబ పరమహర్షి మునుది
గాడఁగ సేరులను ధరనా, జోడేసతులనుచునుండె శుద్ధాంతమునకా. 202

సీ॥ లావణ్యపాధోఢిలలితపీచి లవాంబ ధైర్వశ్చర్యమణి పేటి ధైర్యతపోటి
గౌరీపదాంభోజసౌరభాశిప్రాయభావచిత్వేటి గౌరీపథాటి
పరమపతినృతాపారసద్గుణనుధాజలధివేలాకామ తులసినామ
కరుణారసాపూర్ణకలితమార్తవచఃకృమధామ మాచాంబికాలలామ
“పంచకన్యల మగుడనిన్నించె నజ్జుడన్ । నంగ నేరాండ్రు న క్తజేరంగవచ్చి
చరణకమలంబులకు మ్రొక్కి కరయుగములు! మోడ్చి యిట్లనిపల్కి రామోదమెడలి

కం॥ అత్తనో! మీసుతులు కృపా । యత్తులు మాచేయు నీన లామోదమునకొ
మెత్తురు సకలనుఖంబుల । కిత్తజీలోపంబులే దప్పేనగుడాధ్యా 205

కం॥ సంతానము నుగ ధేనువు । సంతానము సకలకల్ల సంతానంకా
సంతానహీనలగు మా । సంతానముమాన్వ నీవ చాలుదువమ్మా 206

కం॥ ఖగ్నింపవేనపుత్రస్య గ । తిర్నాస్తీ యనంగ మీకుండలియదే? మీరా
కగ్నింపనిశాస్త్రార్థ వినిష్ఠ యములుగలవే? చెప్ప నేర్తుమెమికుడా? 207

ఉ॥ వేందనహీనమైన భవనంబు వనంబని నీతిశాస్త్రవి
ద్భృంపముచెప్ప మానునముల్లెడలంకెడు మున్నుమీర లే
చందమునం దనూజాల విచక్షణులం గనిపెంచినారో? మ
మ్మందలి నట్లచేయుమనుమమ్మ దయాగుణశీల! శీలమా! 208

తే॥ అనినగోడండ్రమాటల కాత్మనలరీ । తడవుయోచించి పుత్రసంతానమునకు
గారణంబగుకార్యంబుగలదే తెలి చెన్నునకుండక్క నిత్యపపన్నలార! 209

కం॥ గజబిజిషడనేటికి మనగజనిమ్మవనమ్ములోన గజగామిను! లా
గజరాజపరమ హరి నగగజజనకుంగొల్వ ఫలముగలుగదేమికుడా 210

అ॥ ఎండియున్నభూజ మిగురించెనేని మీయందుం జెన్నరాయుం పొందియుండు
బల్లవింపకున్న ఫలములేదని మనోద్బుధముచేసికొనుండు తెజవలార! 211

మ॥ అనిశీలంబికయానతిచ్చిన బయోజాస్యలో వెసంబోయి త
ద్వనవీధిం గజనిమ్మభూరుహముచెంతంగోముఖంబొప్ప దీ

ర్చినభూమిన్ వసించి చేటికలచే శృంగారమొప్పారక బా
వనతోయంబులుదేరకబుచి రచితావాలంబునం బోయుచున్ 212

కం॥ ముక్కురునెన్నరాయని । సమ్మతిఁబూజించి ఫలరసాయన పక్వా
న్నమ్ములునై కేంద్రించితి । కొమ్ములు తమకోర్కెల్లెల్ల గొవసాగుటకై 213

తే॥ దైత్యమర్షకువజ్రనోదకము రెత్తి । తెచ్చి సోవర్ణ పాత్రల నిచ్చు దన్న
హీరుహావాలమునఁబోయ నిగురువొడమె । నీరజాక్షునికరుణ సాధారణంబై 214

సీ॥ అగునోదయంబునవంగవల్ జలమాడి సగిలకాసాచున్ స్త్రీయులుగట్టి
హాశ్రించుచున్ బులమదఁబూసెన్ స్థలఫలంబులను గుంపమలుగనించి
గంధసారాగురుకాశ్శీరమృగమదానూనలేపంబులు మేనఁబూసి
శబ్దగ్రహాంతవికాల నేత్రంబులఁ బోలుపొందఁ గజ్జలముఁగఁగించి
పుల్లకట్టాగకరపీఠమల్లికాతి । ముక్తచుంపకేతకీముఖ్య పుష్ప
రాజమధురస పనసవారంగవనిధి । కాదీఫలములఁగొని సతుల్ మోచమలర 215

కం॥ గుడిఁజొచ్చి నెన్నరాయని । యగుగులకునమస్కరించి యాగమవిధిచే
నుడఃపులుతప్పకసద్విజా । నెడ నెడమం త్రములు సెప్ప నేకాగ్రచుతిక 216

సీ॥ “ధ్యానంబు బహిరంతరానంతగూవున కావాహనము సర్వభావునకును
బాద్యంబు పవనఖాపాదితాపగునకు నభిషేక మభిశయ్యాతలునకు
గంధార్పణము గంధగజరాజమకునకు బుష్పముల్ పుష్పాస్త్రీపోషకునకు
ధూపంబు దావాగ్నిధూనుగుంధునకును దీపంబు సుజ్ఞానదీపకునకు
ఫలచయోపాయనము సర్వఫలగునకు” ॥ బంధుః బూజించునట్లె గ్రొమ్మించు
బోండ్లు
“వసుదేవాయ శ్రీరమానలభాయ । వనజనేత్రాయ తేనమో” యనుచు మ్రొక్కి

కం॥ ప్రాసాదపుష్పములకై । దోసిల్కొంగ నైతతోయ్యలికి సము
ల్లాసమెఱర్పంగ దోయిట । వాసంతీప్రసవసమితివడి పడిఁబడియెన్ 218

కం॥ దోయిటఁ బడిననుమంబుల । నాయునిసతి యైత తోడినారీమణులన్
బాయకయంగఱికిచ్చె స । హాయలవిడనాడఁదర మె యబలకైన్ 219

చ॥ తొడరిప్రదోషమందుఁ బనిదుర్మతిఁ బూనరు గుండరాత్మమి
త్రుఁ డుసిరిచెందినకొ గురుని రోఁధులుగా రహిభీతిఁజెందర
న్నడుఁ గల్గవైన సాగసవనమ్ము టసంపదమాయఁ జూడరే
ర్పడనకలం కవృత్తిఁబురి రాజిలురాజులు రాజమాత్రులే?

53

చ॥ గరువము మేనదొట్ట నలకాపురిఁ గాఁపురములో వసింపుచుకొ
వరుసని ధానములో నవతవాటిలఁ దానొకమూలఁ జేరఁబెం
పరధనదుండ్లనకొ వినిదయాళువులై యుతఁడందెక్కించే
నిరపుకొనంగసంచితములిత్తురు సారఁబురికిరాటకుల

54

ఉ॥ ముమ్మరమైన ధాన్యములముద్రలువేయఁ జెందుజాళువా
దుమ్ములఁ బంకమైనతనలోయములందగు పైడితమ్ములం
దమ్ములుగాంచిగంగమదిఁ దాఁజెలఁగందగి రందుఁబాదజాలొ
తమ్ములుగల్గిగా రవిలఁధన్యులనంపద కేటిలెక్కనకొ

55

ఉ॥ బింకపు గబ్బిగుబ్బెతలబిత్తరి చూపులు మేనితాపులుకొ
గొంకకకాంచి లీల మెలగుకొ మలయానిలుడగ్గినికొనిరా
తంకమరం దసారణుల దాఁటుచుఁదన్నెగమీటిచన్నయా
జింకపడాపుమావి చటఁజిక్కదుగాయని చూచుకై వడికొ.

56

ఉ॥ ధూపితకంకణావలులతో నలనూనమహోర్భి కాంత లీ
లాపటలంబుతో సమవలంబిత పుష్కరవిభ్రమంబుతోఁ
గై పువపీఠంచుఁ గోకనద కాంతులుచెంతలగొంతరింపఁగా
నాపుటశ్శేదనంపుఁ గమలాకరములో గమలాకరావృత్తికొ.

57

మ॥ బిసములో బామాలు మాకరందరసములో బింబాధరంబులో వల
ద్భృసలంబులో గురు లంఛపత్రములు నేత్రంబులో శ్రితాస్త్రకొ
కసమాజంబులు గుబ్బుచన్నులుగ వేడ్కొ బద్ధినులో పద్ధిసీ
విసరంబయ్యెనా? నూత్న సృష్టినన తీవిన్నింతు రింతులో పురికొ.

58

సీ॥ పురుషోత్తమఖ్యాతిఁబొరయని పురుషుండు శ్రీకాంతవైఖరిఁజెందని సతి

కుంభినీశస్థతిగోరని గజములు హరిసమాఖ్య నెసంగనట్టి హయము
 పీతాంబరస్ఫూర్తి బెరుచుని మేడయుఁ జుర్రభృత్పటిమగాంచని కొలంకు
 మధుసూదనవిభూతివలయుని తీనయుమాసవాలంకృతివనని తరువు
 వెనకినకలేక యీవీరకవిష్ణుమయామనర్వమనుమాటఁ దెల్పుచు సకలవస్తు
 సంఘములు విమంతులఁగాంచుతనఁబరఁగెనప్పడు వైకుంఠపురమనంగా 59

మ॥ ఘనచాతుర్యముమీరనీగతి సమగ్రశ్రీలఁదేలక సృజం
 చిన యాశోభనరాజధాని కలుముల్ సేనాని శ్రీజానినో
 వినకుండై తగవిన్నవింప మఱియున్విభూతుకల్యాణకాం
 త నతిప్రీతమనస్కుండై నిఖిలలేఖవ్రాతముల్లాల్వఁగాక. 60

చ॥ గరిగరికత్ తటిల్లతలగచ్చులఁదంబు బదారువన్నెబు
 గరుగరులార్పచుక వలనుగా సముఖంబుననున్న వాజీశే
 ఖరు గరుడుక ముదంబునను గంతముఁదట్టుచు నెక్కి చుట్టువా
 ళ్లారదొరసాని దాను నతితూర్ణగతిక వియదగ్రవర్ధతిక. 61

శా॥ ఈరీతిక గమకింపుచో సురనదీహేమాంబువూర్పుచో భుజం
 గారాతిచ్చదజాత వాతహాతిచే నంతంతఁ బైఁగవ్వఁచి
 చ్చారుత్సంబున భర్మచేలులగుచుక సామూప్య భూతిక వియ
 చ్చారు ల్లయికొనికొల్వఁజక్రిచనె తేజఃపేటి కవ్వీటికిక. 62

మ॥ చనిచెంత్రక దెలిసీతిమిక్కిల బరిష్కారంబుగాగర్జికా
 భినవక్రీనిడు హేమవనిపటలిక బెంపొందుచున్మించు నా
 ఘనవైకుంఠపురంబుఁజేరి త దసంఖ్యాతార్ణవశృంగారముల్
 గనుగొంచు న్మోగసాలఁజొచ్చి శుభలీలక రాజమార్గంబునక. 63

కం॥ అకలంకనై భవంబున । మకరాంకగురుండు రాగ మత్తైలికిదం
 బకవేణుల్ వినపాణుల్ । శకటాంగశోణు లగు నచటిపూబోణుల్. 64

కం॥ కనుగొనఁదిపురుషభీష్టము । కనుగొనలం దిపురులొత్తఁగా నెక్కి రొగిక
 గనక నగోపమితములై । కనకనమను సౌధవీధికలకుక గడకుక. 65

మ॥ తన నెమ్మొమునబొట్టిడంగొనిన యాదర్శంబుతో నబ్జలాః
చన యెత్తింఁచెనొకర్తుశ్రీపతిగనన్ స్వామీ! ముఖశ్రీలనె
ల్లను నిచ్చుతో హరియింపఁజొచ్చె నడియాలుబుతో విమర్శింపు గృ
క్కున నద్దం బిడుగో వికాసమునఁ గన్గొమ్మన్న చందంబునన్.

66

ఉ॥ రవగంధియోర్తు నవకంబగు తామరసంబు కేలశ్యం
గారవినోదశీలఁడగఁ గంజదళాక్షునిఁజూడనచ్చెనో
నీరదవిర్ణయిప్పడొక నీరజపాణివరించిలే ననున్
నీరజపాణిఁగానె కరుణింపుము నన్ను నటన్మకైవడిన్

67

మ॥ లవితాంఘ్రిచ్చవి మోవికెంజిగి ముఖోల్లాసద్యుకుల్ గాంచి గో
వెలఁదుల్ చిల్కలు దుమ్మెదల్ పడుపులై వెన్నంట రా వచ్చె నా
జలజాక్షుంగన నొక్కయంగన మనస్సుంజాఁగుఁ డంపంగఁ త
ద్బలసంఘంబునుదారజూపు కరఃశిక్ భద్రేభకుంభధతిన్.

68

మ॥ అమితోత్సాహత నిట్లు శౌరిఁగని మోహవిర్భవ త్వరవ
శ్యమునన్ గొంగలుసుందరీమణులు చేష్టల్ దక్కఁ దచ్చారు నే
త్రము లీషచ్ఛునశత్రుమున్ బారసె నా దైత్యాగి దృక్పంద్ర నూ
ర్వమరీచుల్ బ్రసరించుపెంపుగని తా రజ్జాక్షులొటం బరెన్.

69

మ॥ అనివేణుల్ త్వర నీగతిన్ గనకహర్మ్యప్రాంగణాగోహలై
యలరు ల్లాజలు కుంకుమాక్షతము లుద్భ్రష్టిలఁబైఁజల్లుచున్
గళ లీనం గపురంపు టారతులుముక్తారాజి నీరాజనం
బులు దీనింపుచునిచ్చి రమ్యతునకున్ బుణ్యాంగనల్ పాఁడగన్.

70

శా॥ గాంగేయాంగ పతింగపుంగవ తురంగత్సంగ దుష్టంగ భా
రంగత్త్రవిచిత్రచామరసమీరస స్రవ్యుర్నాంబుఁ డా
శ్యంగారాంగజమూర్తి తద్విభవముల్ శ్రీమింపఁగన్దంచు సా
రంగాంకద్యుతిన్ ప్రమానగరు జారంబోయి మోడంబునన్.

71

కం॥ ఖగరాజస్కంధము డిగి । నగరాజ తృధమండనంబులఁడగు నా
నగరీజనమున్ నుమనో । నగరాజరుచిరము గడచి నాతియొండానున్

72

చం॥ అమితనువర్ణదర్శనము లంబుజరాగవితానముల్ సురేం
ద్రమణికపోతపాలికలు రాజితమాక్షికతోగణంబు లా
వ్య మిగులుమధ్యరంగమునఁ బుత్తడిబొమ్మలనాట్యకేళిచేఁ
గొమరగుకొల్పుమాటమునకున్ జని కంజదళాక్షుఁడత్తటిన్

73

ద్విపదగర్భితసీసము.

మందారకన్నుర మహిమచేనెగడి చందనతరువాటి చందంబు దెగడి
తారుకుమర సాంద్రవిభూతిఁగాంచి సౌరాపగావీచి సౌ రాక్రమించి
కారదాంబుద కంబు సంపద నేలి వారిదములచల్పు వారింపఁజాలి
పర్వేందుఁగొందికాపటిమఁజెన్నొంది సర్వజ్ఞ మైనాయ సర్వంబునొంది
చారుశోభార్తికచ్చట మీరుమీర, హరిసింహాసనం బలరారఁగాంచి
వెన్నుఁ డందువసించె వేత్తొటనూరలు, సన్నుతింపంగ నిశ్చలసమ్మితమున

74

గీ॥ అలరుజలరుహాసనాదుల త్తటిఁజెంత । వరుస సురుసముత్సవములఁబూని
నిలుపుగొలుపు నేయ నేర్పుతో నపు డహి । శయన నయనసంజ్ఞ సైన్యవిభుఁడు

75

చం॥ గురుమృగనాథి సంకుమద కుంకుమ పంకము కట్టువర్ణముల్
పరిమళవీటికల్ కనక పాత్రములందిడి తెచ్చియిచ్చి యో
నురవరులార శ్రీవరునిశోభనముల్ గన మల్లిరావలెన్
హరిహాయుఁదాచిగా నిజగృహంబులకేగుడటంచుఁబల్కినన్

76

కం॥ కరుణారసపూర పయో । పరుణాలయ! నశ్రీ! పోయివచ్చెదమనుచున్
శరణాగతమతి శ్రీపతి । చరణాంబుజములకు నురలు సాగల్గి మొక్కున్

77

సీ॥ లేవనెత్తుచుఁగొంగలించె మహేంద్రుని హస్తయుజూచి లెమ్మనుచు గీలి
నలసితంచు యథోచితాలాపముల యముఁ బోయిరమ్మనివల్కెపుణ్యజనుని
సంస్మృతాననబింబసంజ్ఞ చే పరుణుని సుముఖభావమునఁగేల్ జూపి పవను
సముచితాలాపవీక్షణముల ధనదుని భూతాలనంబున భూతపతిని
మల్లములరంగంబువుచు నెల్లవారిఁ । దగినలెఱఁగులవీడ్కొల్పఁగనుజవైరి
వేల్చిధర హంకృతులుమీరి వేడ్కమీరి । శ్రీకరాభ్యంతరాగారసీమఁజేరి.

78

బంధు గొడుగుపేట ననించెడి “రాయవరపు బుద్ధయ్య” యను నతఃకు 1889 వ సంవత్సరపు నవంబరు 1వ తేదీని “సేలంజిల్లా ట్రేసింగ్” యొక్క ప్రకటనము ప్రకటించె అందు “గౌనులింగారా” యనునొకంసాలని గొంట్లను చతుర్థులు మాలవానిచేగొట్టించి యనుమానపలుకుగా నతఃకు స్వగులఘటనే బహిష్కర్తుటచే ప్రాయశ్చిత్తశుద్ధుడు కావలసివచ్చినట్లును నందుకుగాను బంధితునిగమి కొద్దులో దావా చేసినట్లును నందుకొద్దువారు “మధ్యమాంససేవకుడగు హీనజాతివారికి ప్రాయశ్చిత్తమేమి? ఖర్చులిప్పించుటేమి?” యనివానిమలాపకృష్టత “దలుపుగర్భశాస్త్రములు దాహరించుదు నీదావాకొట్టివేసినట్లును నందుపైవాదిప్రయత్నముచే బునవ్వవారణ నిమిత్తముగనాండుచేయబడినట్లును దత్తునన్యచారణచేసిన హిందూసవరమి కొద్దు వారు “గులవిషయములొండెంత నదగమి గారికిభిన్నాభిప్రాయముకా”మనుచు “నెట్టిగులమైనను దశులఘటనే వెలివేయబడి తత్వకారముప్రాయశ్చిత్తకలాపము జరుపబడనిది గులములొనికిరానీయబడమండె గావున నాఖర్చులకుగాను అం గూపాయ లిప్పించుచున్నా”మని తీర్పులిఖించినట్లును నటుపైగూడదనివిసనక జిల్లాకొద్దులోన హిందూచేయబడినట్లునునున్నయది. ఆయస్వీల్లోగంసాలశబ్దమునకు “జగము నేలువా” డనియు “ప్రజయించువా” డనియునర్థముచెప్పకొని తచ్చబ్రవాద్యులు తామగుటకంగీకరించియేయున్నారు. సామాన్యముగానిట్టి యర్థము జెప్పకొనిననంత విశ్వాసార్హముకాదనియోగమే! యాభిప్రాయముననుసారము గొప్పసాహసకృత్యమొనరించిరి. అదేదీయన నామలింగముకాననములొని ప్రథమకాండమండలి “గౌతమశ్వా ర్కబంధుశ్చ మాయాదేవీసుతశ్చసః” అనువాక్యమునకున “బ్రహ్మశ్మభూమ్యుగజ్యేష్ఠః పరమేష్ఠిపితామహః” అనువాక్యమునకును నుద్దయ “విశ్వకర్మంబుచదానంకోసంచాస్యో మేరు ర్మితః సుచరబ్రహ్మదిగూపస్యైత్ మర్మికాంబరవాహనః మైత్రావరుణదిద్యేభూర్ధనపా లోజగద్గురుః శంభు సాక్షిః సుచవేదీతథాతస్యయుభోభ్యవః సునర్మయశ్చత్వర్త్యైవశక్తివీశ్వజ్ఞమూర్తయః గంసాలోక్రీహరేతస్మాద్బ్రాహ్మణోహరికేతనః అనుభాగముం దచ్చిపెట్టిరి అందుయధాన్తమేటులున్న ను విశ్వకర్మకౌశల్యము మొదలు సుచవేదికృతపర్యంతము ■ శ్వకర్మకేతనలెను మనుమయూదులు తమభోగ్యపులవలెను గనుపడుచున్నయది. చినగ భాగమున “అందువలననోశ్రీహరి! కంసాబుడన బ్రాహ్మణు”డనియెనునో విష్ణువు గూర్చి చెప్పెనున్న ట్లభిప్రాయమునుచున్నది. ఇదివినుంటువుగాని పురాణముకాదు. ఇట్టిదానిలో విష్ణువునుగూర్చి కంసాల బ్రాహ్మణ్యమొనరెండులకు జెప్పవలసివచ్చెనో గోచరముకానున్నయది. ఇకనకంగనారవింశములేయైనప్ప డనతవకగా నుండెడి

యవ్యిశ్వోర్మిదిశజ్వములవృత్త త్తినిచారముననేల. కష్టోకములు నావలించి గానుశా
సనములో నేదేశపుట్రతిలోగాని యేభాసాప్రతిలోగాని చూచినవారు మందున కై
నగనగరారైరి. పోనిందు వారికైంగలద్యేషముతో మనవారీభాగము మత్సరముచేసి
రనియేయనిము. ఆద్యేషము సమస్తదేశములవారికింగలుగుట మహాశ్చర్యసరముగా
నున్నది. ఇంతమందికిద్యేషభాజనులగు వీరికుతాత్ప్రప్ర్య మేమనివచ్చింపనగు. కానివీరు
సత్వినసాహుమే సహస్రముఖముల క్లాఘింపనగును. పరమేశ్వరుడొక్క. పాండిత్యా
లిశయమే వీరికులమునకుం బెట్టలేదుకాని యదికూడబెట్టినచో జేదమునుపలకిండు
చేసి తమయిచ్చనచ్చినట్లు శాస్త్రములనే మార్చుచుండిరి. శ్లో॥ గజేందంగరి యేకుజా
రేరాజనివాపునక. పాపకృష్ణుచనిద్వీప్సుని యంతాజుతుకత్రక. ఏనుగుపైరులు మేసి
నను రాజాజారుండైనను విద్యాంములు పాపమునకుం నిలపజెనను నెవరుశ్శీంతురు.

సం॥ జలముకొనంగలేనిలిపి యంగలేక గ్రహులార్థమానముక-

గలకిలియులచుంట్లుగుడం గంపలవానికిబ్రాహ్మణత్వముక-

నిలుపగ నెంచినావు సరినిశ్చివనిల్పుదుగాక పాండితీ

కిలితులంగూడంజేసమముం గాల్పకప్రోవనె యోపరాత్పరా!

ప్రయస్వీలజ్జీలోనే తమకులములోని దర్శియులు భవిష్యులు గురువులు మొదలైనన
మస్తజరులునువేదోక్తప్రకారమొక్కయాచారినామ మేపెట్టుకొంగురనియుపంకిరమా
లలైన బ్రాహ్మణులయ్యవారు భిక్షు అయ్యంగారు రాయుండు దీక్షితులు జ్యోత్సులు
అచార్యులు మొదలగుననేక పౌరుషేయనామములభరింపురనియు నిందించుచుదామా
చారి శబ్దవాచ్యులగుటకు వేదప్రమాణము శిష్టిశాస్త్రము నిన అధ్యాయము 4వ ప్రకర
ణము దేవతానిర్మాణ సమయములోనిని శ్లో॥ ఆకారఆగమాభ్యాసే చాకారశ్శాస్త్రే
కోవిదః! రీకారోదేవతోత్పత్తి ర్చాచారీశుత్ర్యక్షరం॥ అనుదాని నువహరించిరి, ఆహా!
యిదియేకాంబోలు వేదము శిష్టిశాస్త్రమన వేదాభిన్నముగా? ఏమో! యాశబ్దను
ష్టుతయు నీయన్వయగాంభీర్యమును ఆకారమున కాగమాభ్యాసేయటం. చాకారము
నకు శాస్త్రీకోవిదుండట! యర్థము. మూలములోనే చాకారముండునపుడు చాత్ర
మేయనక మరలనర్థములూ, శాస్త్రమని వ్రాయుటయెందులకో? ఈప్రమాణములు
జూచియే కాంబోలు ము! నాళ్లచెర్వురామారావు గారభుశాలప్రహసనములోదఱచు
చాత్రమనియే ప్రయోగింపజూచిరి. సరియాకారమున కాగమాభ్యాసేయం జాకా
రమునకుం జాత్రీకోవిదుండట నర్థమగుగాక, రీకారమునకు దేవతోత్పత్తి యెట్లులో
తెలియరాకున్నదే!

వై. హనుమంతరావు,

అర్బిటిక్ ఫాటోగ్రాఫరు అండు బ్రోమైడు యోలార్జరు,
న రా రా వు పే ట.

మాచే తయారుచేయబడు ఫాటోగ్రాఫులు మిగుల పనితనముగలిగి చూచుట
పొందుముగాను కాశీలముగాను యుండును

ఫాటోగ్రాఫులనుబట్టి అత్యంతనూత్నముగాగాని మిగులపెద్దవిగా బ్రోమైడు
యోలార్జి మెంటుగాని బహునేర్పుతోను చిత్రమైన పనులతోనున్న తయారుచేయబ
డును. పాతఫాటోగ్రాఫులనుబట్టి క్రొత్తవిగాచేసి యివ్వబడును. ఒకపటములూ
పదిమందినుష్టుల మధ్యకూర్చున్న మనిషినిప్రత్యేకముగా ఫాటోగ్రాఫులుపట్టియివ్వబ
డును. ఒకపటములూనే ఒకమనిషియే యిద్దరుగా వుండునట్లు ఫాటోగ్రాఫుపట్టిబడును.

ఫాటోసైజులు.

ధరలు.

	1-వ కాపీ	2-కి ఆరడజజ్	డజజ్	ప్రతిమొక్కున
కార్డుపైజు నిండువిగ్రహము	1-8-0	2-8-0	4-8-0	0-6-0
బస్టు లేక గ్రూఫ్	2-0-0	3-0-0	5-0-0	0-8-0
క్యాబినెట్ పైజునిండువిగ్రహము	3-0-0	5-0-0	9-0-0	0-12-0
బస్టు లేక గ్రూఫ్	4-0-0	6-0-0	10-0-0	1-0-0
ఫుల్ పైజు నిండు విగ్రహము	6-0-0	9-0-0	12-0-0	1-0-0
బస్టు లేక గ్రూఫ్	8-0-0	11-0-0	18-0-0	1-8-0

బ్రోమైడ్ యోలార్జి మెంటు.

10 × 12 రు 12-0-0, 15 + 12 రు 20-0-0, 23 × 17 రు 30-0-0,
30 × 24 రు 40-0-0

వివరము:—12 కాపీలకుపైగా తీయవారికి మొదటికాపీచ్చా వదిలివేయబ
డును. పాత ఫాటోగ్రాఫులను బట్టి క్రొత్తవిగా తయారు చేయువాటికి పటములను
చూచిధరలు యేర్పాటు చేయబడును. ఇతరవిషయములను గురించి స్వయముగా మా
ట్లాడుకొనవచ్చును. నెగటెవును చూపమనిగాని యివ్వమనిగాని కోరకూడదు. ఇతర
గ్రామములకు రమ్మవి కోరువారు ఖర్చులు తామే భరించుకొనవలెను.

ఈ నెల సామ్యు చెల్లించిన చందాదారు

- 1 తాటికొండ రామకృష్ణారావుగారు, షరాబు, నర్సారావుపేట.
- 2 నడింపల్లి లక్ష్మీనారాయణగారు, ఛా రెడ్డు రేంజి క్లబ్ కోసూరు.
- 3 సి, విఠలరావుగారు, వకీలు, హైదరాబాద్.
- 4 జి. నారాయణరావుగారు, వకీలు, హైదరాబాద్.
- 5 సింగం సిద్ధరామశాస్త్రిగారు, విలేజ్ ముసనబ్, మల్లయపాలెం.
- 6 రాళ్లభండిరామచంద్రయ్యగారు, గణపవరం.
- 7 ఆకెళ్ల, శేషశాస్త్రిగారు, కుంకలగుంట.
- 8 గోవాలుని వెంకటసుబ్బారావుగారు, కరణం ముప్పాళ్ల.
- 9 అన్నంరాజుసుబ్బారావుగారు, నండుూరు.
- 10 వుంగుటూరిజానికిరామయ్యగారు, గోవిందపురం.
- 11 నిమ్మరాజు, వెంకట్రామయ్యగారు, యనమదల.
- 12 ఏకాదనంరావుగారు, గొట్టిపాడు.
- 13 కనుపర్తి లక్ష్మీనారాయణగారు, కరణం, కనుపర్తి.

“ మా న వ సే వ ,,

ఇయ్యది అసనది నాల్గు పుటలుగలిగి చిత్రపటశోభితమై విలసిల్లుచు 2, 3, సంచికలు మఃకార్యస్థాన మలంకరించినవి. పత్రికా సంపాదకులు కందుల శ్రీమన్నారాయణ నాథము కృష్ణారావుగార్లు. ఇందు మత, సంఘ, ఐరిశ్రిమ, భాషావిషయములు జర్చింపబడును.

చందా—సంచికలముద్రము రు 3 లు అభిమానులకు రు 5 లు పోషకులకు రు 10 లు, నలయువారు యడిటర్ మాననసేవ, రాజమహేంద్రవరము అనివ్రాయవలెను. దీనిని గురించి విశేషించి ముందుసంచిక లో వ్రాయబడును.

SQUARE ROOT TABLES.

న ర్గు మూ ల ము తే బి లు.

ఇచ్చిన్ని పాత్రము గణితంబున కరణములకు, రివిన్యూయిన స్పెక్ట్రులకు, ల్యాండు కార్డు రివిన్యూయిన స్పెక్ట్రుల ప్రకృతసర్వీషనుల కుపయుక్తమగునటుల, పాలముపై దిగుగుసపుడుజేయనందిమిచ్చుకొని పని చేయుటకు వీలుగముద్రించినారము. మెల రు0-6-0

వలయువారలు:—

విన్నకోట వెంకటరత్నయ్య,

భారతీవిలాస ముద్రాక్షరశాల, నర్సారావుపేట. అనివ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

ప్రధాన పోషకులు.

- 1 శ్రీశ్రీ జగద్గురు విరూపాక్షస్వాములవారు.
పోషకులు.

- 1 తాడేపల్లి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు, మక్తాదార్, చొల్లేరు.
- 2 పులిపాక పూర్ణయ్యపంతులుగారు, వకీల్, నర్సరావుపేట.
- 3 రంగావర్షుల హనుమయ్యగారు జిల్లాకోర్టువకీలు, గుంటూరు.
- 4 తిప్పరాజు కామేశ్వరరావుగారు, కరణం, దుగ్గిరాల.
- 5 రామసింగుగారు, నెల్లూరు.
- 6 పోలేపల్లి రాజేశ్వరరావు, దేశముఖుగారు, పెద్దపల్లి.
- 7 దేవరాజు మురళీధరరావుగారు, ఫౌడెల.

అభినవసరస్వతి కార్యస్థానమున వెలకు దొరుకు పుస్తకములు.

- 1 అశ్వయాచార్యవిజయము. 0-4-0
- 2 కరిణీకోడ్గారిణి (పూరెవీరభద్రకవి) 0-4-0
- 3 వాసంతికాపరిణయము. (ద్రామా) 0-4-0
- 4 కంసనధము. (ఇది 7 అంకములనాటకము) 0-8-0
- 5 చమత్కారమంజరి. (సింహాద్రివెంకటాచార్యులు) 0-4-6
- 6 విరూపాక్ష వీర గురువరంపర. 0-2-0
- 7 నీతిగీతలు. 0-2-0

వలయువారలు సొమ్ముపంపిగాని వీ-వీద్యారాగాని యీక్రింద వారికివాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

జానపాటి పురుషోత్తం,

నబ్ యెడిటర్, జానపాడు.

పిడుగురాళ్ళపోస్టు, గుంటూరుజిల్లా.

GEMS FROM BHAGAVAD GITA

భ గ వద్గీ తా ర త్న ము లు

శంకరభాష్యార్థసహితముగ నింగ్లీషర్థముజేర్చి మృదుమధుర శైలితో ముద్దులుమూటగట్టునట్లు 125 పేజీలతో మంచిబయిండు చేయబడినది. వెల 0-2-0

వలయువారు మాకువ్రాసుకొనవలయును

తాటికొండరామకృష్ణారావు, నర్సరావుపేట